СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 77. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 3 квітня 1930. VOL. XXXVIII. No. 77. Jersey City, N. J., Thursday, April 3, 1930. THREE CENTS.

КАПІТАН ЄНСІ НЕ ДОЛЕТІВ ДО БЕРМЮДИ

НЮ ЙОРК. — Гидроплян „Пайлот", на якім полетів відомий летун капітан Єнсі з Ню Йорку до Бермюди, осів на морю над вечером, щоби ночувати на воді, а над раном відбути дальшу частину подорожі, яка виносить всього тільки 60 миль. Єнсі був би долетів до Бермюди перед нічю, колиб не був спізнився дві години з вилетом з Ню Йорку. Крім капітана Єнсі находяться на гидропляні ще пільот Александер і радіовий оператор Зе Бук.

З гидропляну подали по радіо, що море спокійне і все є в порядку. Летуни взяли з собою сендвічі, овочі і воду до пиття, так, що будуть мати чим покріпити сили. А що погода чудова, а гидроплян може видержати на воді навіть тиждень, то нема ніякої обави за їх життя. Вони подали по радіо, щоби ними не турбувалися.

ТАЙДИНГС ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

НАВОДИТЬ ЦІЛИЙ РЯД ПРИМІРІВ, ЯКИМИ ДОКАЗУЄ, ЩО ПРОГИБІЦІЯ ЯВЛЯЄТЬСЯ ОДНОЮ ВЕЛИКОЮ ДЕМОРАЛІЗАЦІЄЮ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Тайдингс, демократ з Мериленд, виголосив довгу, дуже старанно оброблену бесіду в справі прогибіції. Він подав, що перед трома роками був присутний на футбалевій грі, в якій взяли участь президент держави і багато великих достойників, бо це була гра Армії і Маринарки.

По грі назбирали між сидженнями понад 1,000 фляконків, в яких держали алькоголічні напитки, зглядно віску. Сенатор Тайдингс каже, що до того треба ще дочислити срібні і нікелеві фляконики, яких не викидають, щоби мати образ, чим є сьогодня прогибіція. Коли, говорив Тайдингс, навіть на того рода забаві нарушують у такий разячий спосіб прогибіцію, то чого можна сподіватися по инших забавах.

Сенатор Брукгарт перервав Тайдингсови і робив його уважним, що коли він буде говорити в такім тоні, то вже не буде більше сенатором. На те відповів Тайдингс, що колиб він утратою сенаторства міг тільки допомогти свому народови, то він погодиться з тим з легким серцем і не буде йти з товпою на те тільки, щоби добути більше голосів.

Тайдингс подав далі, що досі усунено 1,365 прогибіційних агентів за хабарництво, а коли ті хабарники були причиною смерти богатьох невинних людей, убитих агентами зприводу прогибіції, то ми бачимо, що сьогодні в Злучених Державах можна гинути через бандитів, які носять урядові відзнаки. А це є нічим иншим як тільки страшною деморалізацією.

ГУВЕР У СПРАВІ ЦЕНЗУСУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер висказав надію, що ввесь нарід допоможе перевести спис населення як найточнійше. Президент підносить вагу перепису, а разом з тим присвячує спеціяльну увагу статистиці безробіття, яку саме перепис переводить. Статистика безробіття буде публично проголошена.

КОНТРОЛЮЮТЬ ГОСПОДАРКУ ВОКЕРА.

НЮ ЙОРК. — Републиканці нюйорського стейту готуються до кампанії за вибір републиканського говернора. От тому хочуть заіменувати з рамени леґіслятури спеціяльну комісію, яка провірила би господарку міста Ню Йорку. Републиканці думають винести на денне світло ріжні міські скандали, звязані з господаркою Тамані Гол, і в той спосіб перетягнути демократичні голоси на свою сторону.

ҐРІН ГРОЗИТЬ РЕВОЛЮЦІЄЮ.

ВАШИНГТОН. — Президент Американської Федерації Праці, Вилєм Ґрін, зізнавав перед сенатським торговельним комітетом у справі безробіття. Він підніс, що уряд мусить погодитися з державною асекурацією безробітних, або бути нараженим на революцію. Він підніс, що робітничі юнії могли би давати далеко більшу поміч безробітним, колиб такі промислові центри як Дітройт були обняті юніями. Та, на жаль, говорив Ґрін, найбільші промислові маґнати являються заразом і найбільшими ворогами робітничих юній, які вони ненавидять більше як комуністів.

Ґрін зазначив, що за останні три місяці закупочна сила населення зменшилася на $1,000,000,000, бо безробітні не купують. Він підніс далі, що в лютім кождий четвертий робітник був без роботи, а в будівельним промислі кождий другий.

ПЕРШИЙ КВІТЕНЬ.

ШИКАГО. — Місто мало свого дійсного „Ейприл фула". Сніг падав цілий день.

З АНГЛІЇ ЩОРАЗ МЕНШЕ ЕМІҐРУЮТЬ.

ВАШИНГТОН. — Іміґраційне бюро оголошує, що Велика Британія з Ірляндією не вичерпали за останній рік своєї іміґраційної квоти. 27,863 людей не скористало з іміґраційної квоти, яка виносить 65,721. Цікаве те, що до Злучених Держав щораз менше еміґрують з Англії, хоч там щораз більше безробітя.

НАСЛІДКИ ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ.

ЯЗУ СИТІ (Мізурі). — Мейор Стриклин виграв завзяту виборчу кампанію. Найбільше накидалася на нього місцева ґазета, якої редактором був Ф. Р. Бирдзел. Коли мейор принагідно стрінув редактора на вулиці, вимяв револьвер і вбив його на місці. Потім пішов до дому свого сина, який є погребником, і там відобрав собі життя револьверовим вистрілом.

АРЕШТУВАЛИ МІСІОНАРЯ.

НЮ ЙОРК. — Арештовано д-ра Чараза Кука, Канадійця, котрий був 29 літ місіонарем в Індії. Працював для епископальної церкви. Закидають йому, що не виправдався з місійного фонду в сумі $100,000.

ЖИЛА 118 ЛІТ І ВСЕЖ ПОМЕРЛА.

Дня 8. березня в Білостоку померла Лея Мінес, Жидівка, що прожила 118 літ. Лишила вона дочку, яка тепер має 90 літ, і внуків, з яких один має 65 літ, а другий 63.

ГЕРОЙ ЛІКАР.

В Ріо (Бразилія) підчас теперішних спек купались два Бразилійці у морі. Підійшла фиря і забрала обох. Оба вже тонули. Переїжджаючий самоходом лікар д-р Лейте де Кастро задержав самохід і в небезпеці власного життя кинувсь обох ратувати. Вмілою рукою, а радше руками схватив одного і другого і витяг на сушу. Оба потопаючі, Алярик Рібейра і Маноел де Андраде, завдячують своє життя героєви лікареви.

СМЕРТЬ ВІД УКУШЕННЯ ГАДЮКИ.

Страшна змія, тарахкавець, вдерлася в хату одного Бразилійця в Ріо Ґранде до Суд — в околицях Порто Люцена. Покусані померли: Бразилієць, його жінка і дитина. Коли собаки кинулись на змію, від її укушення вони погибли в мить ока. Сусіди — Бразилійці, збігшись, мусіли уладити правдиве польовання на змію і доперва по кількох стрілах убили гадюку.

СМЕРТЕЛЬНА БІЙКА НА ПАСОВИСЬКУ.

Дня 7. березня на громадськім пасовиську в Загірю коло Давидова, повіт Львів, прийшло між тамошніми парубками до бійки, яка закінчилась смертю Дмитра Остапяка та Івана Климкевича і смертельним поранення Олекси Балицького, котрий бореться в лічниці зі смертю. Парубки билися залізними палицями і ножами. Цікаве те, що за вбивство Дмитра Остапяка арештовано його брата Миколу, а за вбивство Климкевича арештовані брат Степан Климкевич і Стах Шнайдер. Причиною смертельної бійки були особисті парубоцькі порахунки.

РЕВІЗІЯ СЕНЗАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В ПРАЗІ.

В 1928 р. у Празі закінчився сензаційний процес проти журналіста Міхалка, письменника Клепетаржа і їх приятеля Сікорського, обвинувачених у вбивстві Мадярки М. Верешмартової над Щирбським озером. Ці три обвинувачені вбили свою жертву, щоби здобути її доляри, привезені з Америки, при чім Міхалко навіть взяв з Верешмартовою цивільний сфінгований шлюб, щоби загарбати її майно. Лікар і письменник Клепетарж був засуджений на 15 літ вязниці. Сікорський також на 15 літ, а Міхалко на кару смерти. Клепетаржа засуджено на підставі зізнань Сікорського, хоч сам Клепетарж все твердив, що він не брав участи в убивстві. По двох роках вязниці Сікорський доніс судові, що його зізнання були фальшиві і що Клепетарж справді навіть не був над Щирбським озером на Словаччині та не брав участи в убивстві Мадярки, тому цей процес буде відновлений, а Клепетарж може буде звільнений.

UKRAINIAN CHURCHES HERE TO PROTEST SOVIET ACTION.

As a protest against religious persecution being carried on in Soviet Russia, particularly against Ukrainians, the congregations of St. John's Ukrainian Orthodox Church, the Ukrainian Orthodox Church of Holy Ascension and St. Peter's and St. Paul's Ukrainian Presbyterian churches, this city, will adopt a resolution at services today to be forwarded to U. S. Senator Borah, chairman of the Senate committee on foreign relations.

The resolution appeals to Senator Borah to do what he can to "ameliorate the present deplorable conditions."

"At the same time," states the resolution, "as Ukrainians, we protest against the imprisonment, trial and sentencing under the false charge of counter-revolution and treason of forty-five Ukrainian scientists and members of the Ukrainian Academy of Science in Kiev, who, for the sake of intellectual honesty, opposed the government because of its attempt to use this institution for its political purposes and propaganda."

The Sunday Call, Newark, N. J. March 30, 1930.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ЕПИСКОПА.

Євангелицький епископ у Будапешті, д-р Кірхкнопф, говорив в церкві проповідь про смерть і страшний суд. Епископ попав у такий ораторський запал, що нагло дістав удар серця і помер на очах слухачів, зібраних у церкві. Епископ Кірхкнопф підчас війни був військовим священиком, мав кілька воєнних відзначень і мав славу доброго бесідника, через що його промови передавало радіо по цілім світі.

ГАРНИЙ ВІК.

Померла, маючи 115 літ, Бразилійка в Ріо, Роза Ферденанс. До останку була вповні свідомою і працювала.

ЗРІСТ НАРОДУ У БРАЗИЛІЇ.

Коли з хвилею проголошення републики в р. 1889 Бразилія мала 14 міліонів мешканців, то на підставі перепису в р. 1910 мала вже 24 міліони. В р. 1922, в році 100-літних роковин независимости, мала Бразилія вже 35 міліонів. Тепер обчисляють на 40 міліонів, а на р. 1940 мають надію, що число дійде до 65 міліонів.

КРІВАВЕ ВЕСІЛЛЯ ПЕРЕД СУДОМ.

Матвій Явнюк женився з Настею Шик із Вихопня в Жовківщині й улаштував у домі своєї судженої гучне весілля. На весіллю парубки почали бійку, і то стріляючи з крісів до гостей з Жовтанець та до жениха за те, що він забрав їм дівчину, яка всім подобалась. Гості поховались попід лавки і під постіль, але куля вцілила брата молодої Степана Шика і поранила його так, що він скоро помер. Але це діялось ще в осені минулого року, а тепер ці парубки, Гнат Явнюк, Онуфрій Головка, Лука Заяць і Володимир Строцький, стали перед судом і на днях розправа буде закінчена.

Очевидно, буйні парубки відпокутують за вибухи свого темпераменту у вязниці.

КОМУНІСТИЧНА ДРУКАРНЯ В КЛЕПАРОВІ.

Поліція перевела ревізію в мешканні Мойсея Зіґмана з Борислава, при вул. Мосціцького в Клепарові. Найшли там циклостиль найновішої марки та около 200 кг. готових летючок з підписами КПЗУ і ЗНК. Відозви й циклостиль забрали на віз і відвезли до поліції, а Зіґмана до Бриґідок.

СКІНЧЕННЯ ГОЛОДІВКИ.

Українські політичні вязні у Львові в тюрмі „Бриґідки" покінчили розпочату перед кількома днями голодівку, що її розпочали були головно тому, щоби добитися відділення політичних вязнів відзвичайних злочинців. Досі деякі політичні вязні поміщені були в келіях, у яких перебуває по кільканадцять злодіїв чи бандитів. Наслідком голодівки головні домагання вязнів сповнено.

ЮВИЛЕЙ БЕРЕЖАН.

При кінці червня ц. р. місто Бережани святкуватиме 400-літній ювилей свого істнування. Цей ювилей сходиться із 125-літтям бережанської гімназії і міська рада цього міста утворила комітет для улаштування спільного свята.

НАСЛІДОК ГРОМУ.

В. С. Павльо (Бразилія) у місті Ассіс вдарив грім у дім фазендяра Феррейра Пальме і вбив 10 душ.

ЕМІҐРАЦІЙНА ГІЄНА.

В С. Павльо (Бразилія) якийсь Поляк Ґаванський отворив бюро морського переїзду. Він ошукував бідних польських еміґрантів, прибуваючих до Бразилії. Ошукавши своїх на 100 тисяч — утік.

КЛОПІТ СКУЛЬПТОРА З АРТИСТКОЮ.

У Празі є славна чеська драматична артистка Седлячкова, яку Пражане дуже люблять. У Празі живе й скульптор Фойт, якого Пражане люблять не менше як Седлячкову. І ось ця артистка попросила цього скульптора, щоби він виконав скульптуру її голови, але тільки голови. Скульптор узявся до роботи, артистка що дня бігала до його ателіє позувати і була дуже вдоволена роботою Фойта. Але якеж було її обурення, коли одного дня побачила на виставі скульптуру своєї особи, але не тільки голови, а й бюст і цілу її постать, і то обнажену. Під вікном вистави зібралась публика й оглядала нагу улюблену артистку і хвалила її бюст. Анна Седлячкова заскаржила скульптора до суду, доказуючи, що вона не позувала скульпторові нага і що він тільки на підставі уяви дотворив її бюст, хоч вона просила виконати тільки її голову. Скульптор доказує в суді, що артистка позувала наго і тепер суд сам не знає, кому вірити, бо щоби доказати, що скульптура зроблена після моделю, треба би хіба артистку в суді обнажити і порівнати її бюст із бюстом, виконаним скульптором. Процес ще не закінчений, але покищо скульптор зробив собі добру рекламу.

КРІВАВІ СЕЛЯНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ НА УКРАЇНІ

СЕЛЯНЕ НАПАДАЮТЬ НА КОЛЕКТИВНІ ГОСПОДАРСТВА И ПАЛЯТЬ ЇХ. ЧЕРВОНА АРМІЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ СТРІЛЯТИ В БУНТІВНИКІВ.

РИГА (Латвія). — З Москви повідомляють, що в радянській Росії відбулися в кількох місцях кріваві заворушення серед селянства. По одним відомостям центром цих заворушень є Московщина, а по иншим відомостям — Україна.

Великі натовпи селян, у яких влада відібрала їх господарства, напали на колективні господарства й спалили їх. Большевицьких комісарів, котрі були в цих господарствах, виганяли геть, або вбивали.

Кажуть, що в багатьох випадках червона армія відмовилася стріляти в ворохобників. Тут уважають ситуацію в Радянщині поважною.

ГОТУЮТЬСЯ ДО РОЗРИВУ.

ПАРИЖ (Франція). — Багато чуток кружляє тут у звязку з приїздом з Лондону англійського нафтового маґната, сер Детердинґа. Його запросив премієр Тардю на спеціяльну нараду й він прилетів сюди на приватному літаку. Кажуть, що його запрошення стоїть у звязку з захопленням большевиками генерала Кутепова.

Російська газета „Возрожденіе", котра виходить у Парижі, повідомляє, що Детердинґа викликав премієр-міністер Тардю, щоби дістати від нього запевнення, що англійські нафтові компанії дадуть Франції нафту, коли вона розірве свої стосунки з Росією, в якої тепер Франція купує потрібну їй нафту. Газета твердить, що Детердинґ дав позитивну обіцянку.

Та ці чутки треба приймати до відома з великою резервою.

ЗВОРОТ НА ЛІПШЕ.

ЛОНДОН (Англія). — На морській конференції прийшло до повороту в ліпшу сторону й тепер можна сподіватися, що таки прийде до підписання договору між пятьма учасниками конференції про обмеження їх морських збройних сил. До такого повороту привело те, що Японія приняла пропозицію Англії та Америки про норму обмеження її воєнної фльоти, а Франція та Англія договорилися в справі інтерпретації XVI артикулу Ліґи Націй так, що це дає певну ґарантію Франції на випадок нападу на неї.

Формула порозуміння між британійською та французькою делеґаціями була переслана телеграфічно до Парижа премієрови Тардю й він погодився на неї. Тепер лишилися ще деякі подробиці до обговорення, щоби нарешті прийшло до повного порозуміння між Британією та Францією. Коли це станеться, то можна сподіватися, що наступне пленарне засідання в пятницю пройде з великим успіхом і після довгої затримки посуне значно вперед праці конференції.

АРЕШТУЮТЬ МАКЕДОНСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

СОФІЯ (Болгарія). — Місцеві вязниці переповнені арештованими Македонцями, які належать до македонської революційної організації. Масові арешти переводяться на широку скалю. Тому, що у вязницях вже нема місця для поміщення арештованих, влада зареквірувала готель „Ром", який тепер обернено в тимчасову вязницю.

Про причини арештів влада мовчить, а тому тут лише кружляють ріжні чутки. Дехто думає, що уряд Бурова вирішив, по згоді з Югославією, покласти нарешті кінець македонському революційному рухови.

ЗАДОВОЛЕНІ САМІ СОБОЮ.

МОСКВА (СССР). — Місцеві газети з задоволенням пишуть про успішне закінчення першої четвертини біжучого року на індустріяльному фронті. Вони вважають, що завдання, поставлене індустрії пятилітнім пляном, майже цілковито виконане, крім зменшення вартости вироблення ріжних фабрикатів.

Лише на аграрному фронті ще не прийшло до порядку після того хаосу, який утворила була примусова колективізація сільського господарства. Селянство, яке виступає з колективів, почало організувати свої артілі та братися за оброблення своїх приватних господарств. Правда, багато нарікають ті селяне, які замісць одібраної в них землі для колективів одержали иншу. Вони говорять, що тепер їм дали гіршу землю, яка не надається для засіву.

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ІНДІЇ.

КАЛЬКУТА (Індія). — Місцева влада видала зарядження, яким обмежується велику нагрузку возів, запряжених волами. Крім того заборонено їздити волами серед дня в часі найбільшої спеки. На знак протесту проти такого зарядження валка індуських возів віхала на міст і тут Індуси позникали колеса зі своїх возів. Це прининило на довший час увесь рух через міст.

Коли поліція старалася розчистити міст, на неї напали натовпи Індусів, з чого повстало велике замішання й бійка між ними та протестантами. З великим трудом привернено порядок після того, як шість Індусів убито, а 50 Індусів та 50 полісменів побито камінням. В той самий час студенти вряднли демонстрацію протесту проти поведення влади. Тепер місто охороняє поліція та військо.

ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ.

ЛОНДОН (Англія). — Міністер Томас заявив, що правительство виробило проект громадських робіт на суму 250,000,000 долярів, щоби тим полекшити кризу безробіття. За ці гроші мають переводитися роботи в кольоніях, які не мають самоврядування, та в самій Англії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110. of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.0
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАЙВАЖНІША ПРОБЛЄМА

Досі не ставилися в Америці серіозно до безробіття. Найкращий доказ, що так було, є це, що від 1900 не оголошували в Америці загальної статистики безробіття. При обговорюванню того питання покликуються ще й досі на ріжні списки, які переводять ріжні організації чи урядові бюра ріжних стейтів. Вислід того такий, що ще й досі уряд не знає, чи маємо тепер понад три міліони безробітних чи пять міліонів.

Доперва тепер під натиском самого зорганізованого робітництва як і хаосу, який зачав загрожувати американській індустрії, взявся уряд до серіознішої розвязки справи безробіття. Сталося це доперва тоді, коли „бредлайни" почали затарасовувати годинами вулиці й припиняти рух та коли між прошаками можна добачити молодих і охочих до праці людей, котрі жебрають, бо не мають варстату праці. І треба було ждати аж на те, щоби ґуманітарні інституції аж стали безрадними супроти щораз більшого числа простягаючих рук, благаючих помочі. І треба було, щоби комуністичні агітатори розкладали своєю пропаґандою робітництво, використовуючи безробіття, щоби урядові чинники пізнали, що безробітя є сьогодня найважніша проблема, яка готова потрясти підвалинами держави, якщо вона не знайде відповідної розвязки.

І добре, що хоч тепер беруться серіозно до розвязки цеї проблеми. З того боку треба повитати розумний крок нюйорського ґовернора Рузвелта, котрий вводить у життя Раду заради безробіттю, яка має виробити плян стабілізації промислу й контролі над роботами в цілім стейті. Знову в стейтовій леґіслятурі розбиратимуть по всякій правдоподібности пректи робітництва щодо заведення 40-годинного тижня праці та обмеження діточої праці як засобів заради безробіттю. Разом з тим предложено плян свого рода асекуаріції на случай безробітної кризи. А коли до того додати вже заведені бюра посередництва праці, як і ті, що мають бути установлені, то бачимо, що отсе перший раз видвигнено справу заради безробіттю на ширше поле.

Разом з тим получено кампанію за оборону робітників середнього віку, яких положення стає з року на рік гіршим, а то прямо й розпучливим. Бо загально відома річ, що в Америці зачинають викидати на вулицю людей, яких по инших краях особливо цінять за їх знання і досвід. По сороковім році життя важко знайти працю в Америці. Середний вік людини стає отже засудженим на безробіття. Коли отже не переведеться в Америці радикальної зміни ще й щодо цеї аномалії, то не буде розвязки справи безробіття. Все це тепер видвигають і над тим думають. А це вже є великий поступ.

УСТРІЙ ЛІҐИ НАЦІЙ ТА ЇЇ ПРАВА.

(Оригінальний допис до „Свободи" з Швайцарії).

Величава палата, в якій нині провадить свою працю Ліґа Націй, знаходиться на самому березі Леманського озера. Для пошановання памяти головного основоположника Ліґи Націй це побережжя названо Вилсонівським. За десять років своєї діяльности Ліґа Націй так розрослась, що нині ця палата (раніше був це один з найкращих женевських готелів) вже не може вмістити всіх організацій Ліґи Націй; тому частина з них, зокрема Міжнародне Бюро Праці, знаходиться у сусідних будинках.

В осени минулого року відбулися святочні закладини нової, власної величезної палати Ліґи Націй; до часу її викінчення Загальне Зібрання Ліґи примушене відбуватися як і доси в салі Реформацій на Ронській вул. Женеви.

Як відомо, Ліґа Націй обєднує тепер коло 60 держав та країн світа. До Ліґи не входять ще Злучені Держави, Совітський Союз, Туреччина, Мексико, Єгипет, Афґаністан та ряд дрібніших держав Америки, Азії та Африки. Головними орґанами Ліґи Націй являються: Загальне Зібрання, яке відбувається раз на рік в осени, Рада Ліґи Націй, що скликається в міру потреби 4—5 разів на рік, і секретаріят Ліґи, який працює безупинно.

Загальне Зібрання є немов би світовим парляментом. Воно вирішує всі справи остаточно та дає ріжні директиви Раді Ліґи та секретаріятові. Рада є, так би мовити, світовим урядом, а секретаріят виконавчим орґаном Ради та Загального Зібрання. Рада Ліґи нині складається з 5 постійних членів (Великобританія, Франція, Німеччина, Японія та Італія) та з 9 тимчасових. Цих останніх вибирає Загальне Зібрання Ліґи Націй. Тепер тимчасовими членами Ради являються: Румунія, Польща, Японія, Канада, Куба, Персія, Фінляндія, Чіле та Венецуеля.

Як сесії Ради, так і Загальні Зібрання Ліґи звичайно відбуваються публично, хоч на підставі статута можуть бути оповіщені закритими. Сесії Ради скликає черговий голова Ради через Секретаріят. Кожна Сесія Ради має нового голову, яким стає кожний член її по альфабеті. Загальні Зібрання відкриває черговий голова Ради, але свою працю проводить Загальне Зібрання під головуванням обраного ним голови та шістьох його заступників. Вислухавши справоздання про діяльність Ради та закінчивши загальну дискусію, Зібрання переносить свою працю до шістьох Комісій, до складу яких входять по одному представникові від кожної нації. Ці комісії є такі: 1) для розгляду справ правничих та конституційних, 2) праця технічних орґанізацій, 3) розброєння, 4) бюджет і питання внутрішнього управління, 5) соціяльні питання, 6) політичні питання. Обміркувавши всі передані їм справи, комісії через своїх доповідачів інформують про все Загальне Зібрання, яке й ухвалює своє остаточне рішення.

Тому, що Загальні Збори відбуваються дуже рідко, велике значіння, фактично не менше від Зборів, має Рада Ліґи, яка і вирішує на своїх сесіях ріжні справи. Між иншим це якраз Рада опікується так званими меншостями, бо на підставі мирових договорів та инших конвенцій Ліґа Націй перебрала на себе обовязок охорони ріжних прав та інтересів національних меншостей у Польщі, Румунії, Чехословаччині, Південнославії, Болгарії, Греції, Туреччині, Естонії, Латвії, Литві та Фінляндії. Тому кожний член Ради може звернути увагу Ради на ті чи инші порушення прав меншостей. Самі меншости теж можуть звертатися до Ліґи з ріжними петиціями через Секретаріят Ліґи Націй. Ці петиції зпочатку пересилаються зацікавленим урядам, а далі, разом з відповідями останніх, розсилаються членам Ради Ліґи та членам особливої комісії меншостей, яка працює при Секретаріяті. Коли один з членів цеї комісії або Ради знайде, що петиція заслуговує уваги, то тоді вона ставиться на розгляд Ради Ліґи.

Нарешті постійний Секретаріят Ліґи Націй на чолі з ґенеральним секретарем та його заступником і двома помічниками складається з цілого штабу всяких експертів. Останніх призначає Секретаріят Ліґи за згодою Ради. Нині число їх доходить до сотні, а крім того в Секретаріяті працює ще понад 300 ріжних службовців (машиністки, стенографістки, тощо). Цей штаб Секретаріяту ділиться на цілий ряд Секцій. На чолі головних Секцій стоять директори, а на чолі инших — начальники. Кожна Секція є Секретаріятом для всіх тих орґанізацій, які займаються питанням з тої чи иншої галузі праці Ліґи. Між иншим у складі Секретаріяту знаходяться нині представники коло 40 ріжних націй, членів Ліґи.

Головними Секціями Секретаріяту являються такі: політична, фінансово-політична, транзитна, меншостей, мандатна, роззброєння, ґіґієнічна, соціяльна (торговля дітьми та жінками, опіюм, правнича, інтелектуального співробітництва та інформаційна). Крім того Секретаріят має такі відділи: внутрішнього управління Ліґи, її фінансового управління, перекладів, редаґування, друку, реґістрації, бібліотечний, стенографічний і т. д.

Кожна Секція підготовляє та орґанізує ті зібрання чи конференції, які скликаються Секретаріятом Ліґи. Вонаж відповідає й за всю офіційну працю Секретаріяту, звязану з дорученими їй справами. Секретаріят в стислішому розумінні відповідає в першу чергу за орґанізацію та підготовку Загальних Зібрань Ліґи, як також Ради Ліґи, за складання та видання протоколів їх діяльности, за публікацію всіх документів Ліґи на двох мовах (англійській та французькій) та за обрібку ріжних статистичних і инших даних з доручення Ліґи Націй. Між иншим нині публікує що року Секретаріят до 500 усяких протоколів, меморіялів, щорічників і т. д. Деякі з них, як наприклад щорічники статистичний та військовий, що вийшли в 1922 р., або цілий ряд меморіялів з приводу господарської конференції, яка відбулася в 1927 р., справді заслугують на признання. Крім того Секретаріят видає що місяця офіційний журнал та бюлетен, а також місячний статистичний бюлетен.

Характеристично, що вищі службові особи Секретаріяту запрошують на семирічний термін праці, а инших членів Секретаріяту аж на 21 літ. Правда, контракти з останніми можуть переглядатись через кожних 7 років. Нижчий штаб службовців запрошуєть ся навіть на 28 років, але теж з умовою перегляду контрактів через кожних сім років. Умови праці та призначення всіх службовців, як також все фінансове управління Секретаріяту, знаходяться під належною контролею Загального Зібрання Ліґи Націй.

Як відомо, Ліґа Націй була утворена з метою зміцнення та поширення основ міжнародного миру, як також з метою усунення або радше зменшення приводів до збройних конфліктів. Тому саме члени Ліґи Націй зобовязані вирішувати всякі можливі конфлікти шляхом мирних переговорів. Коли яка держава розпічне військові операції без належних спроб досягнути мирного порозуміння, або проти рішення Ради Ліґи, то Ліґа Націй повинна оповістити бльокаду такої держави, як також прийти на допомогу тій державі, що стала обєктом збройного нападу. Тому, щоб полегшити можливість мирного розвязання усяких непорозумінь та сварок, Ліґа Націй зорганізувала т. зв. Палату Міжнародного Суду, яка знаходиться в Газі. Ця Палата складається з 11 суддів та 4 заступників, яких обирає Рада Ліґи та Загальне Зібрання на 9 років, з тих кандидатів, що їх намічає Постійний Газький Розємчий Суд. Між иншим нині також Злучені Держави вступили до складу Палати Міжнародного Суду.

Так само всі члени Ліґи Націй зобовязалися дотримуватися справедливих та ґуманних умов праці. З цею метою при Лізі Націй утворено Міжнародне Бюро Праці. Хоч бюджет цього Бюра затверджує Загальне Зібрання Ліґи Націй, проте воно є цілком автоматичною орґанізацією. Так до складу Бюра входять не лише делеґати держав, а також представники міжнародних орґанізацій працедавців та робітників і службовців. Міжнародне Бюро Праці має власний Секретаріят, Загальне Зібрання та Президію.

З метою зміцнення та поширення міжнародного співробітництва на полі культурної творчости утворено Міжнародній Інститут Інтелектуальної Праці, який знаходиться в Парижі.

Звичайно, існування та праця всіх цих установ вимагає значних коштів. Так бюджет самої Ліґи Націй в 1929 р. виносить понад 3 міл. дол., бюдежт Міжнародного Бюра Праці до 1.6 міл. дол., а бюджет Палати Міжнародного Суду коло пів міл. дол. Разом увесь бюджет виносить майже 5.2 міл. дол. Ці засоби добуває Ліґа в той спосіб, що кожний її член виплачує що року вкладку на підставі певного ключа. Так Великобританія та Німеччина платять річно по пів міліона дол., Франція та Італія по 400 тис. дол., а найменші держави всього по 5 тисяч дол.

Цілком зрозуміло, що за десять років свого існування Ліґа Націй нарівні з певними успіхами зазнавала також чимало невдач. Так вона за допомогою свого фінансового комітету причинилася до фінансового оздоровлення Австрії, Мадярщини, Болгарії та Греції. Таксамо Ліґа Націй примушена була взятися за допомогу східно-европейській еміґрації через комісію Нансена. Далі вона значно полекшила той процес виміни населення, що стався поміж Туреччиною та Грецією після ліквідації збройного конфлікту поміж ними. Через ріжні свої орґанізації Ліґа Націй намагалася полекшити умови транзиту, обмежити продукцію та споживання усяких наркотиків (опіюм), зліквідувати торг дітьми та жінками, як також піднести шляхом ріжних санітарних заходів загальну ґіґієну життя. Таксамо Ліґа Націй до певної міри спромоглася дещо зменшити ті антаґонізми, які помічаються поміж ріжними країнами Европи і цілого світу, та добилася деякої нормалізації міжнародніх відносин на ґрунті більш мирного співробітництва націй.

Проте за десять років свого існування вона власно так і нічого не зробила для полекшення долі так званих національних меншостей. Далі, всі заходи Ліґи Націй у справі загального роззброєння зустрінулися з такими трудностями, що довелося це найважливіше завдання Ліґи зняти з порядку денного на невідомий час. Не вдалися також ті спроби Ліґи Націй, які вона робила з метою розвязання сучасної господарської кризи. Адже перша міжнародня господарська конференція, що відбулася в 1927 р. в Женеві, зібрала справді дуже цікавий матеріял та ухвалила чимало цілком доцільних та конкретних постанов, але все це залишилося власно в архівах Ліґи Націй.

Якраз нині відбувається конференція у справі митного замирення. Завданням цеї конференції є добитися того, щоб протягом ближчих двох років держави, члени Ліґи Націй, не робили ніяких цлових підвищень. Далі вона має виробити плян загального зменшення мита, як також вишукати способи для поширення міжнародного торгу. Вже той факт, що на цій конференції взяли участь лише 30 держав (з них 26 европейських та Японія, Перу, Туреччина і Колюмбія), тоді як решта не прислали своїх делеґатів або обмежилися лише висилкою т. зв. інформаторів (Злучені Держави, Китай, Мексико, Персія, Бразилія) свідчить про те, що митна конференція може мати певне значіння тільки для Европи.

Далі, загальна дискусія, в якій взяли участь нинішні або бувші міністри торгу та фінансів ріжних держав, як також чимало всяких фахових знавців митної справи, виявила дуже велику розбіжність інтересів країн промислових та рільничих, себто доведеться перебороти величезні труднощі при переведенню в життя тих постанов, які конференція спроможеться ухвалити.

Тому саме повстає небезпека, що ці постанови залишаться на папері, коли уряди европейських держав не зобовяжуться переводити їх в життя. Між иншим на конференції виразно підкреслюється той факт, що Европа повинна нарешті подбати про оздоровлення свого господарського становища. Нині вже ніхто не ховається з думкою, що сучасна господарська криза в Европі у великій мірі повстала в наслідок не зовсім нормальних господарських відносин поміж европейськими державами. І справді у всіх учасників конференції помітне бажання через раціоналізацію торговельного обміну піднести як европейську промислову продукцію так і хліборобське виробництво. Таким робом не лише европейський ринок може значно поширитися, але в деякій мірі зменшиться також господарська залежність від инших континентів. Себто завданням конференції є власно господарська консолідація Европи. Чи матиме ця митна конференція богатий успіх, покаже близча будуччина.

З наведеного матеріялу ясно, що хоч Ліґа Націй і не виправдала тих надій, які на неї покладалися десять років тому, проте за час свого існування вона здобула собі вже певне значіння у міжнародньому життю. Звичайно, велика розбіжність інтересів поміж членами Ліґи Націй та пануючий антаґонізм поміж певними державами дуже часто унеможливлюють їй належно виступати з метою своєчасного полагодження тих чи инших справ. Тому саме, наприклад, литовсько-польський конфлікт, італійсько-грецький чи недавній совітсько-китайський так чи инакше закінчилися власно без виступу з боку Ліґи Націй. Нема сумніву, що такі випадки будуть траплятися також в будуччині. Так само питання про зменшення збройнь на морі, або т. зв. пакт Келоґа-Бріяна, не викликають сумніву щодо справжньої ролі Ліґи Націй у міжнародньому життю.

Не слід отже нам переоцінювати значіння Ліґи Націй, але було би помилкою також не доцінювати її авторітету та ролі, які вона вже сьогодня собі здобула. Бо нема сумніву, що Українській Нації ще не раз доведеться мати ріжні справи з Ліґою Націй.

Тому саме нам треба слідкувати за її працею та зуміти використати Ліґу Націй для досягнення нашої мети.

Федір Достоєвський.

ОРЕЛ У НЕВОЛІ.

Якийсь час жив у нас в тюрмі орел, із породи степових, не дуже великих орлів. Хтось приніс його в тюрму, раненого й обезсиленого. Всі вязні обступили його. Він не міг літати: його праве крило висіло до землі, одна нога була вивихнена. Памятаю, як він оглядався злісно довкруги, дивлячись на цікаву товпу, отвирав свій горбатий дзюб і готов був дорого продати своє життя.

Коли вже на нього надивились і стали розходитися, хромаючи та підскакуючи на одній нозі і вимахуючи здоровим крилом, у найдальший конець тюремного подвіря, забився там у куток і притулився щільно до плота. Там він прожив три місяці і за ввесь час ані разу не покинув свого кутка.

З початку приходили до нього вязні дуже часто, щоб надивитись на нього і нераз тровили на нього пса. Пес кидався люто на орла, але боявся підступити ближче і це дуже тішило вязнів.

„Бестія" — говорили вони — „не дається!"

Відтак пес став чимраз більше непокоїти його; страх минув і, як тільки його тровили, звинно хватав орла за зломане крило. Орел боронився дзюбом зі всіх сил і, немов поранений лицар, дивився гордо та дико на цікавих глядачів, що замісць лишити його в супокою, тровили на нього пса.

Вкінці обрид він усім; всі його покинули і забули, та все таки кождого дня мож було видіти коло нього куски свіжого мяса і мищинку з водою. Хтось то доглядав його. Зпочатку він не хотів їсти. Кілька днів не їв нічого, та вкінці став приймати корм, але ніколи з рук або в присутности людей.

Мені доводилося нераз здалека слідити за ним. Як не видів нікого і міркував, що він сам один, то деколи зважувався виходити кілька кроків із свого кутка і шкатульгав здовж плота з на дванацять кроків, відтак вертався назад, знова виходив немов би для того, щоб не застоятися й уживати руху. Увидівши мене, він негайно зі всіх сил, хромаючи і підскакуючи, спішив на своє місце, закидав голову взад, отвирав дзюб, наїжувався і приготовлявся до бою. Я не міг укоськати його в ніякий спосіб: він кусав і кидався, мяса від мене не їв і ввесь час, як я стояв коло нього, уважно-уважно дивився мені в очі своїм лютим, прошибаючим поглядом.

Самітно і з огірченням очікував він смерти, не довіряючи нікому і не примиряючися з ніким.

Вкінці вязні немов забули про нього. Два місяці ніхто не дбав і не згадував про нього.

Аж нараз вязні згадали його і жаль їм стало його. Заговорили, що треба винести орла на волю.

— Нехай здохне, та хоч не в тюрмі, — говорили одні.

— Розуміється, птиця свобідна, дика, не призвичаїш її до тюрми, — притакували другі.

— Видко, він не так, як ми, — додав хтось.

— От наговорив, таж орел то птиця, а ми люде.

— Орел, братчики, то цар воздушних просторів...

* * *

Одного разу по обіді, як бубон дав знак збиратися на роботу, взяли вязні орла, затулили йому дзюб рукою, тому, що він зачав завзято кусати і видиратися, та винесли поза тюремне подвіря. Дійшли до окопу, що окружав тюрму. Дванацять людей, що належали до того гуртка робітників, з цікавістю хотіли видіти, куди піде орел. І дивно: всі були чомусь то дуже раді, немов би вони самі виходили на волю.

— Ех, собача кров, робиш йому добро, а він ще й кидається на тебе! — говорив той, що держав його в руках і майже з любовю дивився на люту птицю.

— Пускай його!

Орла випустили з окопу в степ. То було пізною осінню, в холодний і мрачний день. Вітер свистів у голім степу і шелестів в пожовклій, висохлій, збитій у жмутки, степовій траві.

Орел побіг просто, вимахуючи слабим крилом і немов би спішився, щоб скорше утекти від нас, куди очи ведуть. Вязні слідили з цікавістю, як в траві мелькала голова орла.

— От, дивись на нього! — задумчиво промовив один.

— І не оглянеться! — додав другий. — Ані разу не оглянувся, все біжить просто себе.

— А ти думав, що він зволить вернутися! — сказав третій.

— Значна річ — воля. Він почув волю.

— Воля, велике діло!

— І не видно вже його, братчики...

— — — — — — —

— Чого стоїте? Вперед! — закричали вартові салдати.

І всі поплелись на роботу...

Переклав **С. Лакуста.**

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Кресан, Стемфорд, Конн. — Дуже добре, що звертаєтеся о пояснення питань при переписі, яких наші люди ще не розуміють.

Питанне **"Marital Condition"**, значить „подружний стан". Се значить: Ви подружені, чи маєте мужа (жінку)? Той, що має жінку, або жінка, що має мужа, відповідає: так. Инші відповідають: ні.

Питанне **"Place of Birth"** значить „Місце уродження" (особи, батька, матери). На се питання треба відповідати так, гейби Вас хто питав: Де Ви родилися? Де родився ваш батько? Де родилася ваша мати?

При подаванню відповіди треба подати ближче край і державу, до котрої сей край нині належить. Значить, не подавати держави, до котрої сей край колись належав, але ту державу, що нині має сей край. Таке є розпорядження уряду.

Питанне **Mother Tongue (or Native Language)** означує **матірну мову.** Треба відповідати, що матірня мова УКРАЇНСЬКА. Колиб хто не вмів „спелювати", добре показати в Свободі, як се слово пишеться.

Не подаємо ні Вашої нумерації питань, ні якої иншої, бо се, як показується, замісць обяснювати, тільки мішає людей.

Василь Бадан, Скрентон, Па. Питаєте: Чому Свобода написала, що питанне про мову є 16, тоді як на формулярі се питанне 21?

Свобода написала була те, що їй до поміщення прислано з Бюра Цензусу у Вашингтоні. В сьому поясненню питанне про мову зазначене як питанне 16-е. На формулярі воно зазначене як питанне 21-е, бо на формулярі є на вступі чотири питання, які переписний урядник виповнить без допиту, та питанне про імя, яке Стюрт не вважає питанням. Тому те саме питанне раз уряд називає 16-м, то знова 21-им.

Присилаєте нам фотографію переписного формуляра. Здається, в тій самій газеті, з котрої Ви взяли сю фотографію, можна теж найти пояснення з Вашингтону, в котрому питанне про мову назване було не 21-им, але відай 18-им.

Врештою, пощо робити тільки галасу з того, чи питанне є 16-е чи 21-е? Урядник не буде нікого питатися з поданнєм нумеру питання. Хоча він буде задавати питання за питанням, то все таки відповідаючий не буде рахувати, котрого нумеру се питанне, а буде прислухуватися, що кажеться в тому питанню.

Не в тому сила, що кобила сива, а в тому, що тягне.

Говорити більше про те, котрий тут нумер має питання, було би дітвацтвом.

Гість: Я хотів би дістати щось такого, чого не маю що дня.

Вейтер: То може мозок, прошу пана?

МОСКВА СУДИТЬ УКРАЇНЦІВ.

ВІСТИ З ПРОЦЕСУ.

ТРИБУНАЛ І ОБОРОНЦІ.

Прилюдним обвинителем у процесі проти 45 українських діячів є один із секретарів КП(б)У (комуністичної партії большевиків України), Любченко. Трибунал складається з сімох осіб. Звертають на себе увагу українські назвища як обвинителя, так і суддів: Приходька, Коробенка, Одинця, Корженка, Мухи. До оборони зголосилося 15 відомих адвокатів. Головних обвинувачених, С. Єфремова і В. Чехівського, боронить адвокат Ратнер. Крім нього боронять: президент Союзу київських адвокатів Пухальський, а дальше Виленський, Ривкін, Шац і инші.

ОБВИНУВАЧЕНІ.

Тому, що радянська преса приходить до нас дуже неправильно, подаємо щойно тепер повний виказ усіх обвинувачених у приналежности до т. зв. „Спілки визволення України". Це: член Української Академії Наук С. Єфремов, б. премієр міністрів УНР В. Чехівський, О. Чехівський, б. міністер закордонних справ УНР А. Ніковський, дир. школи В. Дурдуківський, письменниця Л. Старицька-Черняхівська, професор київського ІНО М. Павлушків, проф. фільольоґії В. Ганцов, відомий фільольоґ Г. Голоскевич, професори київського Медичного Інституту: О. Черняхівський, Н. Кудрицький, А. Барбар, проф. Удовенко, лікар В. Підгаєцький, лікарка Матушевська, митрополит В. Липківський, М. Кривенюк, В. Страшкевич, В. Шарко, В. Дубровський, Г. Туркаль, А. Болозович, М. Ботвиновський, М. Івченко, член київської колеґії оборонців З. Моргуліс, Н. Токаревська, А. Залеський, Ю. Трезлинський, проф. фільольоґії Г. Іваниця, проф. київського ІНО М. Дога, К. Шило, член полтавської колеґії оборонців І. Товкач, проф. полтавського ІНО В. Щепотєв, П. Близнюк, Н. Лагута, проф. одеського ІНО М. Слабченко, Т. Слабченко, проф. дніпровського ІНО К. Панченко-Чапенко, проф. Холодний, Л. Біднова, Н. Білий, І. Карпович і директор філії Всеукраїнської Національної Бібліотеки у Виниці В. Отамановський. Тому, що спис цей беремо з кількох газет, російських і українських (бо ні в одній не найшли ми його повнотою), не ручимо за те, що в ньому не буде яких помилок. Зазначуємо, що в списку подані всі ті особи, на зізнання яких покликується акт обвинувачення. Та ми не знаємо, чи всі вони сидять на лаві обвинувачених тепер.

З ПЕРЕСЛУХАННЯ АКАД. ЄФРЕМОВА І А. НІКОВСЬКОГО.

Про хід процесу не маємо досі ніяких автентичних віcток. З тих уривків, що їх приносить чужа преса і деякі пресові агенції, виходить, що атмосфера на салі розправи супроти обвинувачених незвичайно ворожа. Ніякі прохання переслухуваних обвинувачених, щоб розправу перервати хоч на кілька хвилин для відпочинку після цілоденного мучення їх допитами, не помагають, не зважаючи на те, що всі підсудні вимучені й виснажені докраю довгомісячною тюрмою.

Особливо ворожо настроєна кількатисячна товпа слухачів-комуністів супроти особи першого обвинуваченого, акад. С. Єфремова. Ця товпа, що прислухається розправі цілий день (це делеґати фабрик і установ), перервала постійно зізнання акад. Єфремова ворожими, повними ненависти вигуками і криками. Характеристичний був такий момент: Коли Єфремов, відповідаючи на запит, сказав, що він син священика, присутні комуністи стали всякими вигуками і глузуванням висмівати релігію і духовний стан.

Із зізнань акад. Єфремова виходилоб, що він, заперечуючи катеґорично головні тези акту обвинувачення, **одночасно дуже рішучо заявився проти комуністичної влади на Україні. Дійшло до того, що голова трибуналу закинув акад. Єфремову використовування судової салі для цілей протибольшевицької пропаганди і відібрав йому голос, позбавляючи його таким чином можности вияснити провокаційну діяльність ДПУ в цьому монстр-процесі.** Зате обвинувачений А. Ніковський своїми зізнаннями мав сильно обтяжити підсудних і висказав „жаль", що він брав участь в акції „Спілки визволення України". — („Діло").

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО „ПОДЗІНКУВАННЯ" Й ОГОЛОШУВАННЯ ЖЕРТВ.

Дуже слушні уваги піднесли п-ні Ірина Добуш і инші громадяни щодо проголошування жертв. Бо дійсно, ми робимо добре діло, а потім псуємо його. За найменшу жертву вимагаємо посвідок з Америки, а то й з самого краю і то ще з довгою подякою. Вимагаємо далі, щоби найменші збірки були проголошені тут, а навіть ще раз за морем. От хто зацікавлений бойовою акцією, той побачить, що вже зачинають проголошувати жертви, які збирано в Америці і які вже були тут проголошені, ще раз в краєвій бойовій часописи. І питаю, кому й на що це все здалося? Хіба на заспокоєння поодиноких амбіцій людей, бо иншої розумної причини не бачу. Чи не краще, щоби „Сурма" містила самі важні справи, звязані з революційною боротьбою, як має заповнятися іменами жертводавців, які вже й без того були проголошені. А прецінь газету видається за зібрані на революційні цілі фонди, на революційну справу, а не на проголошування збірок. Ми не здаємо собі далі справи рівнож і з того, скільки то видатків і праці та часу вимагає полагода цілком злишних поквітовань і виготовлювання подяк, яких ми допоминаємося з краю. Цеж є велика праця без усякого хісна, а до того праця коштовна, бо, поминувши роботу, треба платити за папір і пересилку. А це є поважний видаток, коли возьмемо під увагу цілу допомогову акцію хочби тільки на протязі одного року.

Тому будьмо менше амбітні й задовольняймося добрим ділом, а менше звертаймо уваги на „подзінкування" і проголошування жертв, бо головна річ є добре діло, а все инше є дрібне й маловажне.

Іван Зарічний.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. Жеребецька Любов, від. 144, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори місячні і квартальні відбудуться в суботу, 5-го квітня, в Укр. Нар. Домі, 217 Іст 6-та вул., точно в год. 8-мій вечером. Кождий член має явитись на сих зборах, бо на порядку дня є важні справи до полагодження. Буде справозданне контрольної комісії за сей квартал, та справозданне з концерту. Кождий член повинен подбати, щоби його діти були вписані в У. Н. Союзі, як рівнож обовязком є кождого члена постаратись о нового члена до Тов. і У. Н. Союза. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої належитости на сих зборах. Також подається до відома, що фін. секр. відїжджає до старого краю на якийсь час, тому прийдіть на збори, щоб вибрати нового секретаря. — Михайло Ямка, предс.; Гр. Левицький, кас.; Дмитро Чайка, секр.

ДЕНБУРИ, КОНН. Бр. св. О. Николая, від. 381, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що з причини Воскресення Христового ухвалено відбути збори 6-го квітня, в годині 2-ій пополудни, в гали Коркордя. На цей мітінг кождий член має явитись і вирівнати свої залеглости бо в противнім случаю будуть підлягати суспендації. — М. Маркевич, секретар.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінг відбудеться в суботу, 5-го квітня, в годині 7.30 вечером під ч. 435 Main St., Paterson. Взивається довгуючих членів прибути і вирівнати свої залеглости, бо Товариство більше нікому не кредитує. Рівнож повідомляється, що предсідатель виїхав до краю, а його місце заняв заступник Іван Вархоляк. — Василь Матвіяс, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Загальний жаль з приводу хороби гром. Михальчука. Виклади. Спір між большевиками

Головний радний У. Н. Союза, громадянин Теодор Михальчук, мусів піддатися операції й лежить далі в шпиталі. Доперва та його хороба звернула очі нашого громадянства на його особу, яка була живчиком нашого народного життя в Дітройті. Гром. Михальчук був завжди щирим народним робітником і завзятим Союзовцем і старався при кождій нагоді притягнути нових членів до У. Н. Союза. І ось тому наше громадянство слідить так уважно за його хоробою і бажає йому щиро повернути як найскорше до здоровля.

Та на тім бажанню не повинно скінчитися. Як инші робітники, так і гром. Михальчук упав вже від довшого часу жертвою безробіття. Жінка й діти відчувають це болючо. На це звернув увагу місцевий часопис „Пора". І ось тому є тепер нашим завданням підпомогти родину хорого, бо він сам ніколи не відмовляв нікому помочі ні жертви на яку би то не було ціль.

Наша поміч буде доказом робітничої солідарности і товариськости, а разом з тим покажемо, що вміємо пошанувати доброго й щирого народного робітника. Я певний, що відділ 146 У. Н. Союза, до якого належить гром. Михальчук, допоможе йому щедрою рукою, а і члени не відмовляться від жертви. Тесаме зроблять і Союзовці з инших відділів. А таксамо й Головна Каса У. Н. Союза не забуде за свого доброго члена й довголітного головного урядника.

Дітройт має в себе кілька добрих сил, як д-ра Кібзея, лікаря, д-ра Яцева, лектора з Ен Арбор університету і професора Тимошенка з того самого університету. Всі вони хочуть поділитися частиною свого знання з загалом і згодилися давати публичні виклади. Відчити започаткував д-р Кібзей. Послідний його відчит був на тему: Що це є гигієна? Відбувся в Укр. Народнім Домі при Буртов ул. на західній части міста Дітройту.

Українські большевики з Гемтремк захотіли мати свій дім, щоби не тинятися по польських галях. Це не подобалося большевицьким комісарам з Ню Йорку, які раді би стягати кождий цент для себе. Гемтремські большевики не покорились централі, а за це їх викинули з партії. Тепер бачать на власні очі, яка це большевицька робітнича правда. Це їх готово вилічити раз на завжди з большевицької дурійки.

Павло Ленчук.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДТРОЙТ, МІШ.

З коляди на Рідний Край.

З рамени нашого товариства „Вільна Україна", від. 128 У. Н. Помочі, зорганізовано коляду, щоби зібрати деяку жертву для поневолених наших братів у краю.

Заколядовано $69.10. Розходи за авто $8.90.

До Обєднання вислано $60.10, які розділено на три части, себто на Рідну Школу, інвалідів і боєвий фонд.

Колядували: С. Наконечний, І. Крук, В. Хоміцький, І. Маланяк, А. Пшеничний, Анна Стрілецька і Марія Казік.

Жертвували: Г. Маланяк $4; по $3: о. Сембратович; по $2: А. Пшеничний, Д. Стрілецький, М. Маланяк, о. Кашуба, П. Баран, І. Форись, Д. Косар, І. Казік, Д. Базилевич, В. Хромей, М. Присташ, К. Таньчук; по $1: С. Коцир, М. Боднар, Т. Опалюх, В. Сірий, І. Бенько, М. Чучман, О. Романчук, І. Ягнич, Т. Медвідь, Н. Сапович, В. Чорній, Н. Набережний, І. Богдан, П. Базилевич, Т. Петрик, Т. Кихтан, І. Петричкович, П. Буртик, І. Винник, Текля Процаник, І. Панько, П. Ґасько; по 50 цнт.: Й. Костюк, Марія Муравська і Д. Дмитришин. Разом з коляди $54.50. До цеї суми долучено $14.50, які зібрано на боєвий фонд на річних зборах товариства.

Василь Амброзяк, секр. рек.

ЧЕСТЕР, ПА.

На інвалідів.

З рамени 11-ої Січової Сотні перевели коляду Й. Петрик і В. Коваль і зібрали $13, які переслано до Обєднання з призначенням для інвалідів.